

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS–TUESDAY, RUGPJŪČIO–AUGUST 6, 2019 • Vol. CX NR. 91

Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-05-2019

Stovyklauja lietuviukai iš viso pasaulio

Stovyklos atidarymas.

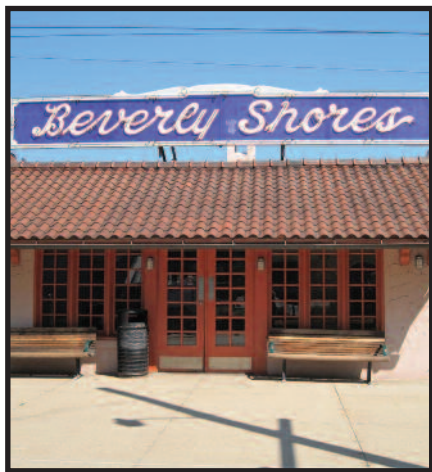

Kiekvienas būrys vėliavas gamino pats. Svarbu – atspindėti šalį, iš kurios atvyko.

ŠIAME NUMERYJE:

Vyčiai puoselėja savo tradicijas – 4 psl.

Lietuviškas Beverly Shores – nepravažiuokite pro šalį – 5 psl.

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

VITALIUS ZAIKAUSKAS

Specialiai „Draugui“ – iš Daugų, Alytaus raj.

Liepos 27 d. 88 km nuo Vilniaus nutolusio gražaus, ramaus Daugų miestelio pakraštyje, Dzūkijos sostinės Alytaus pašonėje, tarp kelių didesnių ar mažesnių ežerų, vieno tokio, bene didžiausio, pakrantėje įsikūrusioje irklavimo bazėje iškilmingai atidaryta savaitės Pasaulio lietuvių vaikų stovykla, į kurią susirinko 50 vaikų (11–17 m.) iš 12 šalių: Argentinos, JAV, Prancūzijos, Ispanijos, Italijos, Vokietijos, Estijos, Norvegijos, Airijos, Jungtinės Karalystės (Škotijos, Anglijos), Lenkijos ir Lietuvos. Negalėjo dalyvauti vaikai iš Australijos, nes jau prasidėję mokslo metai.

Stovyklą, skirtą Pasaulio lietuvių metams, organizavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) švietimo komisija ir Jungtinės Karalystės Lietuvių Bendruomenė bei iš dalies finansavo Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Apie stovyklos apylinkes nėra net ką daug šnekėti – užtenka paminėti, kad netoliese yra Dzūkijos nacionalinis parkas, tikintiesiems – brangi vieta su garsiaisiais atlaisdais – Pivašiūnai, Merkinė, Perloja, Varėna, rajono centras Alytus...

Vieta stovyklai buvo pasirinkta ne tik dėl apylinkių grožio ar kaimyninių miestelių žilos istorijos, bet taip pat žiūrėta, kad vaikams būtų saugu, neužklystų pašaliniai žmonės – visa teritorija aptverta. Taip pat puikus ir irklavimo bazės inventorių, kuriuo vaikai gali naudotis.

Stovyklos atidaryme dalyvavo Alytaus rajono vadovai.

– 6 psl.

Žaliojo tilto vėtrungės kviečia susiklausymui

RASA SĖJONAITĖ

Beveik pusei metų vietoj kažkada buvusių Žaliojo tilto sovietinių figūrų atsirado meninė instaliacija labai konceptuali pavadiniu „Mega-realybės gerumo aktyvatorius“. Idėjos sumanytojas fotomenininkas Saulius Paukštys „Draugui“ išsamiai pristatė šią savo viešosios erdvės meninę koncepciją, kurią, pasitelkęs skulptorių Šarūną Arbačiauską, kūrėjų tandemas įgyvendino labai originaliai.

– 2 psl.

Kelionės yra priešnuodžiai prietarams, aklam prisirišimui ir siauram mąstymui – Mark Twain

Vasara – sunkus metas žiniasklaidai, nes žmonės išeina atostogų ir nori užmiršti apie reikalus, o tuo labiau problemas, visuomeninis gyvenimas apmiršta. Žurnalistai gatavi iš žemės kasti naujienas, kad tik nesustotų žinių srautas.

Viena tokia iškasta tema „Lietuvos ryte“ – žurnalistė prisiprašė archeologo hab. dr. Vytauto Urbonavičiaus, kuris nors ir po insulto sutiko priminti senus įvykius – kaip su kolegomis ieškojo sovietų represuotų prieškario Estijos ir Latvijos prezidentų palaikų. Prisiminti buvo naudinga. Tai įvyko 1990 m. Kadangi V. Urbonavičius buvo žinomas kaip lietuvių rašytojo Kristijono Donelaičio portreto atgamintojas pagal kaukolę, į jį kreipėsi Prezidento Konstantino Pāts (1874–1956) vaikaitis Matti Pāts, prašydamas dalyvauti senelio palaikų paieškose. Mokslininkas žurnalistei parodė į kietą viršelį įrištą storą ekspertzės aktą, kurį pasirašė dar du antropologai – prof. Gintautas Česnys (šiuo metu jau miręs) bei dabartinis Vilniaus universiteto prorektorius prof. Rimantas Jankauskas. Pirmojo Estijos prezidento Konstantino Pāts palaikai, 34 metus išgulėję svetimoje žemėje, buvo grąžinti artimiesiems ir palaidoti tėvynėje. Už tai V. Urbonavičius buvo apdovanotas Estijos Marijos žemės kryžiaus ordinu.

„Gyvi mūsų valstybių prezidentai buvo nenaudingi sovietų valdžiai, ji juos laikė priešais. Tai liudija ir K. Pāts likimas, – sako archeologas. – Jis buvo sugrįžęs iš lagerio į Estiją. Vietos sovietų valdžia pabūgo, kad apie jį gali pradėti telktis žmonės. Todėl buvo sukurpta byla ir jis išsiųstas atgal, tiktai jau į kitą Rusijos vietą – į Buraševo psichiatrijos ligoninę. Dar nuo carinės Rusijos laikų visi neva nepatinkimi asmenys būdavo įgrūdami į psichiatrijos ligonines. K. Pāts su šeima buvo ištremtas į Ufą, vėliau uždarytas į psichiatrijos kliniką Kazanėje. ...Kai kurie estų karininkai, tarnavę KGB, palankiai vertino atgimstančios šalies žmonių troškimą surasti buvusio Prezidento palaikus. Jie sutiko archeologams papasakoti viską, ką žinojo apie K. Pāts ištremimą. Tie karininkai kartu nuvyko į Rusiją, ten surado buvusią Buraševo ligoninės vyriausiąją gydytoją. Ji mums nemažai papasakojo apie tuos laikus. ...Ji gydė, rūpinosi Prezidentu kiek buvo įmanoma tomis sąlygomis. ...Ant K. Pāts kapo nebuvo jokio ženkle. Ligoninės teritorijoje išvydome pušimis apaugusį miškelį ir daug kauburėlių. ...Mirusius ligonius susukdavo į drobulę ir tik retais atvejais guldėdavo į karstą. Bet Prezidentui sukalė karstą, surado kostiumą ir šilkinius marškinius, jų rankoves susegė raudono stiklo sąsagomis. Tai buvo vienas iš atpažinimo požymių. Prezidentas buvo apautas sportiniais 43 dydžio batais, pagamintais tuometinio Leningrado gamykoje ‘Skorochod’. Medikai negalėjo K. Pāts įvardyti prezidentu, bet vis tiek palaidojo, kiek galėjo, garbingiau. ...81-erių Prezidentas mirė nuo senatvės ligų. Neradome požymių, kad jis buvo kankintas, nors gyvendamas lageryje galėjo būti nepakankamai gydytas. ...kaukolę sugretinome su Prezidento nuotrauka”.

V. Urbonavičius dalyvavo ir Turkmėnijoje ieškant paskutinio tarpukario Latvijos prezidento Kārlio Ulmanio (1877–1942) palaikų, bet ši akcija nebuvo sėkminga. „Jį suimtą sovietai pervežė į Krasnovodską prie Kaspijos jūros. Iš to miesto krovininuose traukinių vagonuose veždavo tremtinius į Sibirą. Bet K. Ulmanio nespėjo išvežti. Jis mirė susirgęs dizenterija. Prezidentą palaidojo miesto kapinėse – krikščionių ir musulmonų. Vėliau tame mieste tarnavusiems latviams kariams vietos žmonės tyliai prasi-tarė, kad ten yra palaidotas jų Prezidentas. Žinia sklido iš lūpų į lūpas. Todėl netrukus po K. Pāts palaikų paieškų mes nuvykome į kitą ekspediciją – į Turkmėniją... Paaiškėjo, kad mirusieji buvo laidojami vieni ant kitų – po tris. Kapavietė labai sujaukta, kapai nežymėti. Kartą per galingą liūtį dalis kapavietės buvo nuplauta nuo kalno. Kapų liekanos žemyn per gatves į slėnį slinko apie tris kilometrus. Visa tai pamatęs pasakiau kolegoms latviams, kad neverta toliau tęsti paieškų”, – pasakojo mokslininkas, kuris yra dėjęs daug pastangų rasti ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto Didžiojo (apie 1350–1430) palaikus. Palaikai kol kas nerasti, bet V. Urbonavičius turi vil-ties, kad jie kada nors bus rasti. Archeologas sako, kad remontuojant Katedrą 1931 m. buvo atrasta ka-ralių kriptą su karaliaus Aleksandro Jogailaičio, Lenkijos karaliaus Žygimanto Augusto žmonų Bar-

Atminimo ženklai

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

boros Radvilaitės ir Elžbietos Habsburgaitės palaikais.

„Man jau nebėra ko slėpti. Aš manau, toje krip-toje buvo ir dar vieni palaikai – Vytauto Didžiojo. Tai patvirtino išlikusi plati lenta – galbūt karsto dalis. Vėliau palaikai dar kartą perlaidoti po poros metų. Vytautas būdavo perlaidojamas kaskart, kai Katedrą tekdavo remontuoti. Manau, kad 1931 m. buvo su-rastos ir Vytauto insignijos. ...Mano įsitikinimu, Vy-tauto Didžiojo palaikai tebėra Katedroje. Jie nebu-vo išvežti. Buvo išgabentos tik jo insignijos. Iki šiol nežinoma, kur dingo tie daiktai, kurie buvo įdėti į Vytauto kapą”. Jo žodžiais, perkeliant palaikus ant kriptos grindų buvo rastas auksinis žiedas su per-lu. Tai mokslininkui leidžia spėlioti, kad žiedas ga-lėjo priklausyti Vytautui Didžiajam.

Istorija turi būti viena

Be kita ko, V. Urbonavičius buvo paklaustas ir apie Lietuvos Prezidentą Antaną Smetoną – kaip jis vertina jį šalia kitų Baltijos šalių prezidentų – mat šie pasidavę okupantams („liko su liaudimi”), o Sme-tona pabėgo, – taip kartojant menkinančią sovieti-nę klišę apie Lietuvos paskutinįjį Prezidentą kaip dezertyrą (tiesa, tiesioginio nei tokio klausimo, nei tokio atsakymo čia nebuvo). Nors istorijoje su-prantamas dalykas, jog valstybės vadovai pasi-traukia į užsienį, kad galėtų išsaugoti valstybingumo ženklus ir organizuoti pasipriešinimą. A. Smetona suprato, kad bet koku atveju – geroju ar kanki-nimu – jis bus priverstas pasirašyti vyriausybės per-davimo svetimųjų statytiniams aktą. To jis negalė-jo sau leisti.

Klausimas apie A. Smetoną susisieja su Prezi-dento Gitano Nausėdos reakcija į Vilniuje pastaruju metu įvykdytus du veiksmus, susijusius su istori-nėmis asmenybėmis – pervadinta Kazio Škirpos alė-ja ir naktį, matyt, bijant visuomenės pasipriešini-

mo, nuo Vrublevskių akademijos pa-stato sienos nukabinta atminimo len-ta partizanų vadui Jonui Noreikai-Generolui Vėtrai (neseniai Krem-liaus draugų lenta buvo sudaužyta ir Vilniaus savivaldybės potvarkiu su-klijuota bei vėl pakabinta). Visą sa-vaitę viešojoje erdvėje vyko diskusi-jos dėl atminimo lentos – vieni tam pritaria, kiti prieštarauja. Į proku-ratūrą dėl vienašališko Vilniaus mero

sprendimo (nors pagal įstatymą esą jis turėjo tokią teisę) kreipėsi net keturios žmonių grupės. Šį sa-vaitgalį Ariogaloje vykusiame kasmetiniame trem-tinių suvažiavime Prezidentas G. Nausėda paprašė „laikytis moratoriumo istorinės atminties tyrimui”; jis norėtų, kad ateityje ne miesto ar miestelio merai spręstų, kam kabinti ar nuimti atminimo lentas.

Neįsivaizduojama, kad koku nors nutarimu ga-lima būtų uždrausti garbinti arba koneveikti isto-rines asmenybes, bet valstybės požiūris iš tiesų tu-rėtų būti pareikštas. Kad ir dėl Prezidento Antano Smetonos pasitraukimo. Galima pritarti Prezidentui G. Nausėdai, kad „neturi būti skirtingų politikų jaut-riais istorijos klausimais”. Ne tik visuomenė, bet ir patys istorikai – kiekvienas pagal savo požiūrį – trak-tuoja skirtingai. Todėl nėra ko daugiau norėti iš ei-linių žmonių. Pvz., apie Joną Noreiką žodį jau yra ta-ręs Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos ty-rimo centras – kad jis nedalyvavo žydų genocide; tą patį pareiškė ir teismas, bet kaip traktuoti jo para-šą dėl žydų geto steigimo užėjus vokiečiams ir jiems reikalaujant, nes jis Laikinosios vyriausybės buvo paskirtas Šiaulių burmistru ir kurį laiką juo išliko? Matyt, tikrai reikia išdiskutuoti ir padėti tašką, kad žmogaus, kuris padėjo galvą už tėvynę, atminimas nebūtų be perstojo valkiojamas.

Klausiamas, kas turėtų suformuoti vieningą po-litiką šiais klausimais, Prezidentas sakė, kad „tiek komisija, kuri šiuo metu sukurta, tiek Kultūros fo-rumas, kurį artimiausiu metu ketiname steigti prie Prezidentūros, galėtų išnagrinėti šį klausimą ir nu-statyti tam tikrus principus”. „Aš suprantu, kad ne-bus įmanoma iš karto surasti bendro vardiklio, bet bent jau mes depolitizuosime šį procesą, kuris šiuo metu atidūręs politikų rankose, tai blogiausias įma-nomas variantas”. Buvę politiniai kaliniai ir trem-tiniai saskrydyje Ariogaloje priėmė rezoliuciją, ku-ria reikalaujama „liautis kurstyti tautos susiprie-šinimą” dėl memorialo Lukiškių aikštėje statybų bei atminimo ženklų.

LAIŠKAI

ISTORIJŲ YRA DAUG

Ketvirtadienio, rugpjūčio 1 d. „Drauge” yra išspausdinta įdomi Romualdo Kriauciūno skiltis. Joje jis rašo apie dvi „istorijas”. Pirmojoje jis mus supažindina su Valstybinės lietuvių kalbos ko-misijos sugalvotais „privalomais” Amerikos miestų „lietuviškais” pavadinimais. Beveik visus galėjau šiaip taip išpėti, bet nežinau, kur yra to-kie Amerikos miestai kaip „Piras” ir „Šajenas”. Jei kas žinote, mano ausys stačios kaip triu-šio.

Antrojoje straipsnio dalyje jis rašo apie Eli ir Edithe Broad muziejų, kuris yra East Lansing, Mi-chigan. (Projektavo architektė Zaha Hadid, mirusi 2016 m., kurios vienas suprojektuotas pastatas buvo planuojamas pastatyti ir Vilniuje.) Ro-mualdas aplankė muziejų, kuriame beveik nėra jokių eksponatų ir beveik nėra lankytojų. Įdomu, kad į Eli ir Edith Broad modernaus meno muziejų Los Angeles dvejus metus buvo neįmanoma bilieto (dykai) gauti. Dabar, bilietus išsigijus iš anksto, mu-

ziejų galima aplankyti ir mes jį aplankėme. Jei esate L.A., verta nueiti.

Keista, kad East Lansing muziejus tuščias, o Los Angeles prie durų valandom stovi eilės. Įdo-mu, ar tai todėl, kad East Lansing gyventojai la-bai skiriasi nuo Los Angeles gyventojų.

Mes, „Draugo” skaitytojai, nepakankamai įvertiname Romualdo Kriauciūno sugebėjimą nuolat rasti įdomių temų ir jas gražiai ir įžvalgiai aprašyti. Tiems, kurie „Draugo” negauna, jau vien dėl jo skilties būtų verta bent interneti-nį „Draugą” užsiprenumeruoti ir skaityti. In-ternetinė „Draugo” prenumerata kainuoja tik 99 dolerius metams. Tai mažiau, nei du doleriai per savaitę. Tikriausia tiek randate tarp minkšta-suolio pagalvių, kur sėdite žiūrėdami televiziją.

Ar galiu jus kaip nors dar kitaip įtikinti, kad „Draugo” prenumerata jūsų gyvenimą padarytų daug įdomesniu?

Arvydas Barzdukas
Falls Church, Virginia

„Draugo” prenumeratoriai gali skaityti „Draugą” internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: administracija@draugas.org ir gauti „log in” bei slaptažodį.

www.draugas.org – 773-585-9500

LIETUVOS VYČIAI

Suvažiavimas buvo pradėtas šv. Mišiomis, kurias aukojo kunigai Antanas Markus (k.) ir Audrius Arštikaitis.

Šv. Mišių metu giedojo ir grojo Povilas (k.) ir Tomas Strolios.

R. Juškaitės-Švobienės nuotraukos

Lietuvos vyčių 106-ąjį suvažiavimą prisimenant (I)

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

Blessed in Tradition, Faith in our Future (Palaimintas tradicijose, tikėjimas yra mūsų ateitis)

Suvažiavimas vyko š. m. liepos 26–28 d. Lombard, IL. Anksčiau atvykusiems buvo surengta išvyka laivu – plaukdami „Wendella Cruise“ grožėjomės Čikagos miesto dangoraižiais bei architektūros stiliais. Po to Lisle priemiestyje aplankėme „Morton Arboretum“, kur mus lydėjo gidė lietuvaitė Venetia Simaitis. Šis medelynas užima 1,700 hektarų plotą ir yra apie 200 futbolo aikščių dydžio. Seniausias medis – 300 m. ažuolas. „Morton Arboretum“ yra padalintas į keturias dalis – rytų, pietų, šiaurės ir vakarų – ir kiekvienoje jų yra ypatingas darželis, medžiai, paviljonai, takeliai pasivaikščioti. Čia dirba ir lankosi mokslininkai iš viso pasaulio. Taip pat galima pamatyti projektą „Nature Connects Art with LEGO Bricks“ – iš kaladėlių sukurta paukščius, gyvūnus, medžius ir vabzdžius. 15-kai figūrų surinkti buvo panaudota daugiau kaip 500,000 LEGO kaladėlių. Aukščiausia tokia skulptūra – beveik 7 pėdų Monarch drugelis. Ilgiausiai – daugiau kaip 600 valandų – truko rinkti povą, jam prireikė beveik 69,000 kaladėlių.

106-asis suvažiavimas

Suvažiavimą globojo Lietuvos vyčių 157 kuopa, veikianti Lemont, IL, su pirmininke Georgianna (Jurgina) Macke. Penktadienį, liepos 26 d., suvažiavimas prasidėjo šv. Mišiomis, kurias Embassy Suites Lombard viešbutyje aukojo iš Romos atvykęs popiežinės Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos rektorius kun. Audrius Arštikaitis ir garbės narys kun. Antanas Markus. Pritardamas sau gitara giedojo 157 kuopos narys Povilas Strolia, fortepijonu akompanavo Tomas Strolia. Pamoksle kun. A. Markus kalbėjo apie tą dieną garbinamą šv. Oną, šeimos, religines tradicijas ir šios garbingos organizacijos tradicijas. Baigdamas priminė, kad organizacijai, gyvuojančiai antrąjį šimtmetį, tai neeilinis suvažiavimas, tad reikia džiaugtis, kad ji išliko veikli.

Pirmasis posėdis

Po Mišių ir pietų oficialus suvažiavimo atidarymas vyko Embassy Suites Lombard pokylių salėje. Centro valdybos pirmininkė garbės narė Regina Juškaitė-Švobienė tarė išanginį žodį ir pakvietė kun. A. Arštikaitį maldai. Sugiedoti JAV, Lietuvos ir Vyčių himnai, kuriuos vedė 112 kuopos narė Susan Binkis.

Prezidiumą sudarė kopirmininkai Michael Petkus (96 kuopa, Dayton, OH) ir Dave Boucher (78 kuopa, Lawrence, MA), sekretoriavo garbės narys Robert A. Martin, Jr. (16 kuopa, Chicago, IL) ir Tom Miller (72 kuopa, Binghamton, NY), seimo parlamentinės eigos patarėjas Robert Petkus (96 kuopa, Dayton, OH).

Išrinkti tvarkdariai atstovavo penkioms apygardoms: Regina Juškaitis (112 kuopa, Chicago, IL), Julia Schroder (152 kuopa, East Long Island, NY), Robert Wisgirda (1 kuopa, Brockton, MA) ir Barbara Miller (72 kuopa, Binghamton, NY). Aukų ir sveikinimų komitetui atstovavo Debbie Martin Rudmin (16 kuopa, Chicago, IL); rezoliucijų komitetą sudarė garbės narys R. A. Martin, Jr. (16 kuopa, Chicago, IL) ir Rita Johnson (19 kuopa, Pittsburgh, PA); mandatų komitetą – garbės narė June Grenier (6 kuopa, Hartford, CT), Georgianna Macke (157 kuopa, Lemont, IL), Lillian Greymas (3 Philadelphia, PA) ir Cathy Nakrosis (90 kuopa, Kearny, NY).

106-ojo suvažiavimo kopirmininkė G. Macke palinkėjo sėkmingo suvažiavimo. Prieš pradėdama pranešimą centro valdybos pirmininkė R. Juškaitė-Švobienė perskaitė Vilniaus arkivyskupo metropolito Gintaro Grušo sveikinimą ir suvažiavimo palaiminimą. Malda buvo prisiminti mirusieji per praėjusius metus: buvęs centro valdybos garbės narys, LKRS ilgametis direktorius bei garbės direktorius vysk. Paulius Baltakis, buvęs centro valdybos pirmininkas, Šv. Kazimiero gildijos pirmininkas, lietuvių reikalų komiteto pirmininkas bei „Gintaro“ apygardos pir-

mininkas Jonas Mankus ir buvusi centro valdybos finansų sekretorė Rita Sussko. Iždininkė D. Rudmin pristatė 2019–2020 m. organizacijos išdą. Garbės narystės komiteto pirmininkė garbės narė Teresė Strolienė pristatė garbės narystės kandidatę G. Macke,

Theresa Balčiunas-DiCello demonstruoja šiaudininkų meną.

Sue Svehla nuotraukos

kuriai garbės narystė bus suteikta pokylių metu. Lietuvos vyčių fondo sekretorė garbės narė Elena Nakrosis perskaitė fondo ataskaitą. Vienas pagrindinių padalinio statutų buvo pakeistas: prieš tai paramai galėjo būti naudojamos tik palūkanos, o šiuo metu įvairioms Vyčių programoms ir paramai galima bus imti pinigų ir iš organizacijos banko sąskaitos.

„Kūčios liepą“ – tokia buvo vakariinės tema. Vyčius sveikina Kalėdų senelis.

Suvažiavime buvo nuspręsta, ko-kiems projektams bus dalinamos au-kos. 2019–2020 m. bus paaukota: 1,000 dol. – remti 2020 m. suvažiavimą orga-nizuojančiai centro valdybai; 1,000 dol. auka – JBANC; 1,850 dol. – keturioms seselių vienuolių kongregacijoms, lie-tuviškai spaudai („Draugui“ ir „Drau-gas News“), Lituanistikos tyrimo cen-trui; 13,000 dol. – Šv. Kazimiero kolegi-jai Romoje, prisidedant prie projekto perkant naują šildymo katilą, viryklę ir šaldytuvą.

Buvo paskelbta nauja valdyba: pirmininkė Aldona Zajauskas, vice-pirmininkas Michael Petkus, sekre-torė garbės narė Elena Nakrosis ir iš-dininkė Georgianna Macke. Baigda-ma pranešimą E. Nakrosis prašė visų toliau remti Lietuvos vyčių fondą. Buvo padėkota buvusiai fondo pir-mininkei garbės narei Irene Ozalis už jos ilgametį vadovavimą šiam pada-liniui.

Po to paskaitą skaitė lietuvių liau-dies menininkė, 38 kuopos buvusi pir-mininkė iš Kenosha, WI, Theresa Bal-ciunas-DiCello. Ji yra išleidusi knygutę „Fun with Straw“. Daug metų T. Bal-ciunas-DiCello organizavo lietuvių pa-rodas „Milwaukee Annual Folk Specta-cular“ renginyje. Kasmet prieš Kalėdas ji organizuoja lietuvių kultūros stendą „Racine Holiday Folk Fair“.

Theresa Balciunas-DiCello papa-sakojo apie lietuviškus šiaudinukus, parodė Californijos HGTV televizijos sukurtą filmuką, kuriame ji demonst-ravo šiaudinukų meną. Paskaita buvo įdomi ir šiltai priimta.

Ritualų komiteto pirmininkė G. Macke paskelbė 4-ojo laipsnio kandi-datus: Lillian Klinosky (63 kuopa, Le-high Valley, PA), Alex Fletcher ir Ro-bert Petkus (abu – iš 96 kuopos, Dayton, OH), dr. Michael Paul Kazas ir kun. Vy-tautas Volertas (abu – iš 110 kuopos, Maspeth, NY), Alvina Giedraitis ir Austra Padalino (abi – iš 120 kuopos, Chicago, IL) bei Barbara Kotlar ir Ge-novaitė Maluska (abi – iš 157 kuopos, Lemont, IL).

Mandatų komitetas pranešė, kad pirmajame posėdyje dalyvavo 62 nariai, įskaitant dvasininkus ir svečius. Po-sėdis baigtas kun. A. Arštikaičio mal-da.

Vakare vyko kultūros vakaras. Visa grupė autobusu važiavo į Pasau-lio lietuvių centrą (PLC), Lemont, IL, kur mus sutiko Lietuvos vyčių juridi-nis patarėjas adv. Aleksandras Rimas Domanskis ir PLC atstovė Elytė Rek-lytė. Apžiūrėjome centrą, aplankėme „Sielos“ galeriją, Maironio mokyklą, „Žiburėlio“ Montessori mokyklėlę, Pa-laimintojo Jurgio Matulaičio misiją, sa-les, kuriose vyksta renginiai, sporto sa-les, skautų archyvą. Pasivaikščiojo-me po Kryžių kalnelį, matėme neseniai pastatytą paminklą partizanui Adolfui Ramanauskui-Vanagai.

Nuvažiavome į Ateitininkų na-mus, kur visų laukė „Kūčios liepos mė-nesį – Kucios in July“. Salė buvo pa-puošta šiaudinukais dekoruotomis ka-lėdinėmis eglutėmis. Stalai užtiesti baltomis staltiesėmis. Po jomis – šiau-dai. Skambėjo muzika, kalėdinės gies-mės ir dainos. Buvo papasakota apie Kūčių vakaro tradicijas. Kun. A. Arš-tikaitis palaimino kalėdaičius. Po to vyko tradicinių dvylikos valgių raga-vimas. Vėliau atvyko ir svečias – Ka-lėdų senelis, kuris dalijo dovanėles. Vai-kams – po žaisliuką, moterims – po gė-lytę, vyrams – po obuolį. Dainavimą vedė broliai Povilas ir Tomas Strolis. Vyko gausi kalėdinių dovanų loterija. Vakaras buvo smagus.

Bus daugiau

Spalvinga miestelio šventė

Rūtos Sula nuotraukos

Iš k.: Diana Johns, Loretta Kasparas, R8ta Sidabras ir Mantas Keturka, atvykęs iš Lietuvos.

Lietuvių klubo archyvo nuotr.

Vasara – tai metų laikas, kai Michigano ežero pakrantės pilnos įvai-riausio amžiaus žmonių, besidžiaugiančių paplūdimiais ir įvai-riausiais renginiais. Kasmetinė Beverly Shores vasaros šventė visada sutraukia gausų poilsiautojų būrį, šventėje mielai dalyvauja ir vietiniai gyventojai. Michigano ežero pakrantė šurmuliuoja nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro. Šiometinės šventės tema buvo „Woodstock“, tad netrūko ir spalvingas drabužiais pasipuošusių „gėlių vaikų“.

Beverly Shores lietuvių klubas miestelio šventėje tradiciškai turi savo pavėsinę ir prekiauja įvairiausiais pyragais, kuriuos aukoja „Bake for Me“ kepykla. Tokiu būdu klubas papildė savo biudžetą. Už kasmetinę pa-ramą dėkoja kepyklos „Bake for Me“ savininkams Danutei ir Juozui Ka-pačinskams.

Siūlome pasigėrėti šventės akimirkomis Rūtos Sula nuotraukų mon-taže.

Beverly Shores lietuvių klubo inf.

Dalios Van den Boogaard nuotr.

Kviečiame

Beverly Shores lietuvių klubas kviečia į vasaros gegužinę, kuri vyks šeštadienį, rugpjūčio 10 d., nuo 12 val. p. p.

Rugpjūčio 18 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Šv. Onos bažnyčioje, Beverly Shores, IN, vyks lietuviškos šv. Mišios.

Visą rugpjūčio mėnesį Beverly Shores geležinkelio stotyje vyks paroda apie Beverly Shores lietuvių gyvenimą. Nepaleiskite!

Delegacija iš JAV (iš kairės): Arvydas Račiūnas (vadovas), Dovydas Račiūnas, Emelia Dooling, Adriją Vėbraitė, Dagnė Vėbraitė. Autoriaus ir rengėjų nuotraukos

Vėliava – būrio garbė!

Stovyklauja lietuviukai iš viso pasaulio

Atkelta iš 1 psl.

Kad vaikai čia nenuobodžiautų, rūpinosi koordinatorius Povilas Labukas, PLB švietimo komisijos pirmininkė Alviya Černiauskaitė bei PLB švietimo komisijos narė Silvija Černiauskaitė. A. Černiauskaitė pasakoja, kad tai pirmoji jų rengiama stovykla, skirta viso pasaulio lituanistinių mokyklų moksleiviams. Tikimasi, jog tai ne paskutinis tokio pobūdžio renginys.

Mokymasis visą parą

Čia suvažiavusiųjų lietuvių kalbos žinios nevienodos. Todėl gyvas bendravimas jiems – pati geriausia pamoka, praktika. Tačiau stovykla nėra skirta vien lietuvių kalbos mokymuisi. Į edukacinį mokymą žiūrima daug plačiau – lietuviybės puoselėjimas, pamilti Lietuvą, pamatyti ir pamilti jos grožį, ugdyti patriotiškumą ir pasididžiavimą savo tauta, savo kilme, mokytis ambasadorystės, klausyti savęs: kas man yra Lietuva, ką ji man reiškia, mokėti papasakoti šalies ypatybes kitiems.

Kiekvienas būrys turėjo savo vėliavą.

Viena didžiausių vaikų grupių (5) atvyko iš Argentinos. Stovyklos vadovai juokauja, kad jie įneša temperamentingos Pietų Amerikos dvasios ir savitos kultūros. Vaikams labai smagu susipažinti su lietuvių vaikais iš skirtingų šalių, žemynų. Iš jų penkių lietuviškai kalba tik du – kiti ispaniškai arba angliškai. Bet yra viena mergaitė, kuri pagelbėja jiems susišnekėti. Labai

svarbu, kad jie žaisdami, dalyvaudami diskusijose, ekskursijose su kitais nuolat girdėtų lietuvių kalbą. Kaip pasakoja Alviya, jie per šią savaitę jau gerokai pasistūmėjo lietuvių kalbos žiniose, džiaugiasi išmokę daug naujų žodžių.

Argentinietukams išpūdį padarė jau pirmosios dienos stovykloje. Du iš jų viešėdami vienoje radijo stotyje pareiškė, kad svajoja likti Lietuvoje, dėl to labai dėmesingai mokosi lietuvių kalbos, rengiasi baigti greituosius intensyviuosius šešių mėnesių kursų, nes ketina čia studijuoti aukštosiose mokyklose.

Šalin nuobodų mokymąsi

Vaikai pasižvalgo po apylinkes – dauguma jų Lietuvoje lankosi pirmą kartą. Pasiplaukiojo Trakų ežere, užvertę galvas žiūrėjo į Užutrakio dvaro lubų lipdinius... O kaip be karaimų kibinų! Sako – labai skanūs. Tačiau visos šios savaitės kelionės ne primestos organizatorių, ne pagal vadovų išankstinius planus, bet derintos su stovyklautojais, klausta, ką jie norėtų pamatyti, kur nukeliauti, įgyvendinamos jų idėjos.

O tą dieną, kai lankiausi aš, po edukacinių užsiėmimų, kuriuos vedė Lietuvoje žinomas ir mėgstamas, puikiai mokantis bendrauti su vaikais pedagogas Vytautas Toleikis, lietuviukai buvo mokomi bendravimo, prisistatyti, pristatyti šalį, iš kurios atvažiavo, papasakoti apie garsiausius to krašto lietuviškų šaknų turinčius žmones. Tikrai tai buvo aukštos klasės ambasadorystės studijos.

Pasibaigus šiai progamos daliai, papietavę, linksmi klegėdami stovyklautojai išvyko į Alytų, į Lietuvos kariuomenės Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų mokomąjį batalioną, kur iš arti pamatė ginkluotę, netgi pasivažinėjo tanku.

Tapo tikrais dzūkais

Kitą dieną vaikams buvo surengta iškyla į mišką. O kaip kitaip – būti Dzūkijoje ir nepagrybauti!? Juo labiau, kad motyvas pririnkti grybų buvo rimtas – išmokti virti grybienę. To juos mokė Lietuvoje garsus, puikiai lietuviškai šnekantis virtuvės šefas Gian Luca Demarco. Žinant, kaip jis žavingai bendrauja su žmonėmis, galima įsivaizduoti atrakciją lietuviukams. Tik nepamanykit, kad jie grybienę virė kokioje nors išpuoselėtoje virtuvėje. Tikrai ne! Miške – ant laužo! Kaip pasakoja vaikus lydėję suaugu-

Marškinėliai pagal kiekvieno skonį – kokius pasigamins – tokius ir turėsi.

sieji, argentiniečiams miškas padaręs tokį nepamirštamą išpūdį, kad vienas jų pasakęs, jog jam norisi apkabinti ir pabučiuoti kiekvieną tikro dzūkiško šilo pušelę, kiekvieną savo rankomis išrautą baravyką...

Apie iškylą į mišką vaikams buvo pasakyta iš vakaro, perspėta, kad keltis reikės labai anksti, tačiau nei vienas, net ir pats didžiausias miegalius neparodė nė menkiausio nepasitenkinimo. Juk tikri dzūkai į miškus pasileidžia anksti rytą.

PLB švietimo komisijos narė Silvija Černiauskaitė.

Visos savaitės renginiai, ar jie buvo suplanuoti iš anksto, ar sugalvoti pačių vaikų, visuomet turėjo edukacinį charakterį, stengtasi, jog greta gaunamų žinių, naujų, lig šiol nepatirtų nuotykių neprikišamai, lyg tarp kitko jie gautų pajusti Lietuvos grožį, jos didybę. Kaip teigia stovyklos vadovai – kad jie išimylėtų Lietuvą ir namo išvyktų susižavėję. Gramatika yra svarbu, tačiau tėviškos meilė yra svarbiau. Ir kad ji stiprėtų ir augtų. Štai toks yra šios stovyklos svarbiausias tikslas.

Kuria filmą apie Lietuvą

Visi penkiasdešimt vaikų yra suskirstyti į šešias grupes. Jas formavo patys vaikai. Norėjosi, kad jos būtų mišrios: kiekvienoje būtų stovyklautojų iš skirtingų šalių, skirtingo amžiaus. Įdomu tai, kad kiekviena grupė, kuo be užsiimtų, kur keliautų, fiksuotų savo išpūdžius ir naujas patirtis, savo mintis, viską užsirašinėję, fotografuotų, filmuotų, nes baigiantis stovyklai bus kuriamas video pasakojimas „Lietuva mano akimis“. Kiek vėliau PLB švietimo komisijoje jis bus galutinai nudailintas ir išsiuntinėtas viso pasaulio lituanistinėms mokykloms. Ne tik kaip prisiminimas apie Daugus, tačiau galės tapti puikia mokomąja medžiaga.

Dar pačią pirmąją stovyklos dieną pas vaikus buvo atvykęs televizijos laidų ir filmų prodiuseris Saulius Bartkus. Jis pasakojo, kaip kuriamas kinas ar televizijos laida, todėl lietuviukams užduotis sukurti filmuką nebus per-

Edukaciniai užsiėmimai.

Neperskiriamos sesutės Adrija (k.) ir Dagnė Vėbraitės.

nelyg didelis iššūkis. Kiekvienai grupei buvo padalinta po užduotį – temą. Pavyzdžiui, viena grupė kurs filmą apie vandenį. Apie vandenį plačiaja prasme. Juk netgi mūsų šalies pavadinimas asocijuojasi su lietumi, jie fiksuos lietu, fiksuos ežerus ir upes, rasos lašelius ant rytinės žolės, gal net ašaras – ar liūdesio, ar džiaugsmo ir t.t. Kitos grupės filmas vadinsis „Kontrastai“: juoda-balta, šalta-šilta, gera-bloga, diena-naktis, miestas-kaimas... Trečiosios grupės tema – „Lietuvos žmonės“; rodys veidus, einančius, važiuojančius, vėluojančius, nuobodžiaujančius, rodys jų rankas, akis, blakstienas...

Marškinėliai ir vėliavos

Vaikų keliones į Lietuvą iš dalies finansavo Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Apmokėjo iki pusės kelionės bilietų kainos. Išimtis padaryta argentiniečiams – jiems bilietai nekainavo visai.

Sunku aprašyti visas pramogas, kuriose stovyklautojai jau dalyvavo ar dalyvaus. Vakarai su lietuviškomis dainomis prie laužo, pokalbiai su kvietiniais svečiais, prieš kuriuos vaikai puikuoja dar pirmąją stovyklavimo dieną pačių rankomis išpuoštais marškinėliais, apyrankėmis. O kokia stovykla be savo vėliavos! Ją sukurti nebuvo taip jau paprasta – vaikai turėjo pagalvoti, kaip joje atspindėti šalį, iš kurios atvykę.

Viena diena buvo skirta kelionei į pačią gražiausią Lietuvos sengirę – Punios šlą, o pakeliui aplankytas tautos didvyris – partizanas Juozas Jakavonis-Tigras. Dar kitą dieną vaikai vyko į Alovę, kur stebėjo, kaip senovėje buvo kepama duona, pabandė ir patys minkyti tešlą.

Garbės reikalas

O vieną vakarą vaikų laukė staigmena – naktinis žygis. Vos užmigę stauga buvo pažadinti – pranešta, kad pagrobtos būrių vėliavos. Ir niekingas bei klastingas priešas jas išslapstė miške. Teko kaip galima operatyviau (kai kas net su pižamomis, basi), net nesvarstant keltis ir bėgti gelbėti vėliavų, nes būti be būrio vėliavos – užsitraukti didžiulę nešlovę. Vėliava – būrio garbė!

Labai gaila, kad nebegalėjau stovykloje pabūti ilgiau – vaikai sėdo į autobusus ir išvyko į mano jau minėtą Alytaus Didžiosios kunigaikštienės ulonų batalioną. Bet turiu pripažinti – pusdienis, kurį praleidau čia, buvo žavingas. Apgailėstauju, kad esu vyresnis nei 17 m.

Daugai, Alytaus r.

Dovydas Račiūnas iš Floridos, 13 m.: „Labai čia patinka ežeras, miškas, kvepiantys miškai. Visai nepasigendu miesto triukšmo, šviesų, greito gyvenimo“.

Dovydas Lietuvoje jau antrą kartą. Jau buvo pas senelius Tauragėje. Pastebėjo, jog ten žemaitiškai kalba kitaip, nei kituose Žemaitijos rajonuose. Jis labai norėtų apsigyventi Lietuvoje ir gerai išmokti žaisti beisbolą, o tada imtis mokyti kitus vaikus. Jam labai įdomūs kaimo darbai lauke, smagu pjauti kiemo žolę, prižiūrėti karves, iš vištų atiminėti ką tik padėtus kiaušinius. Užaugęs norėtų būti architektu ir statyti pačius gražiausius pastatus. Bet dabar rūpi ne tai – labai pasiilgo mamos.

Emelijai Dooling iš Connecticuto valstijos „fainiau“ kaimas. Ji Lietuvoje lankosi vos ne kiekvieną vasarą, paprastai atostogauja pas se-

nelius Žemaitijoje. Pramoko žemaitiškai ir jau beveik viską supranta ką kalba žemaičiai: „Ne viską, bet daug suprantu“. Užaugusi norėtų būti menininke, kurti animacijas.

Lietuvoje jai maistas kur kas skanesnis, „nes Amerikoje visi valgo tik plastiką“. Džiaugiasi, kad gali mokytis lietuvių kalbos. Lietuvių kalba labai lengva, nes angliškai vienaip rašo, kitaip taria. Tačiau turi itin rimtų priekaištų: „Lietuvių kalbos gramatikoje yra per daug išimčių iš taisyklių“.

Adrija ir Dagnė Vėbraitės į klausimą – kaip čia patinka – atsakė mandagiai, po ilgesnės pauzės, pasvarsčiusios: „Patinka. Kitoks oras. Kitokie žmonės. Gali čia sužinoti apie kitų tautų kultūrą ir pasimokyti lietuvių kalbos. Labai norėtume čia ir kitamet atvykti. Labai įdomi programa, daug pamatom, įdomios išvykos į istorines ir žymias Lietuvos vietas.“

„Ar patiko naktinis žygis?“ – paklausiau.

Dagnė: „O ne, man visai nepatiko. Aš jau beveik užmigusi buvau, kai atėjo kelti, visi ėmė klykti. Kas čia vyks ta? Ir sako – eikit visi į lauką. Aš net be kojinių turėjau išbėgti, kai kurie be batų, be marškinėlių... Nebuvom pasipurškę nuo uodų, tai geroškai apkandžiojo. Sakė, kad tas žygis bus ketvirtadienį, o buvo dieną anksčiau. Aš labai norėjau miegoti, o ne lėkt į miškus“.

Nepaisant patirtų baisenybių, Adrija atsako už sesutę: „Dagnė tikriausiai džiaugsis, kai stovykla baigsis, o aš dar norėčiau čia pabūti, nes labai smagu.“

Dagnė: „Norėčiau būti namuose, aš čia jau pavargau, kiekvieną dieną tie patys marškinėliai – o jie labai karšti ir dabar labai nešvarūs“ (vaikai stovykloje prisižiūrėti turi patys, ir kaip kokie skautai, išsiskalbti savo marškinėlius be skalbyklių Daugų ežere. V. Z).

PLB švietimo komisijos pirmininkė Alvija Černiauskaitė.

Emelia Dooling ir Dovydas Račiūnas.

Arvydas Račiūnas (JAV vaikų grupės vadovas).

Edukaciniai užsiėmimai.

ODĖ PARODOMS

Po metų sugrįžus į Vilnių: viešnagės išpūdžiai (7)

Paroda Šlapelių muziejuje buvo įdomi kiekvienam istorijos mėgėjui.

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Turbūt niekada neabejojome žodžio „paroda“ lietuviška kilme – nuo žodžio „rodyti“? Bet labai panašus žodis senovės graikų kalba *πάροδος* – „parodos“ reikia arką, pro kurią įžengiama į sceną graikų amfiteatre. Tad žiūrėkime į parodas kaip įėjimą į viešą kūrybinę erdvę.

Sostinėje parodų – sočiai. Tik spėk. Sugebėjau ir aš šį bei tą pamatyti.

Tiltas tarp dviejų nepriklausomų Lietuvų

Jau pasakojau, kad šiemetinėje Knygų mugėje buvo pristatytas išeivijos fotomenininko Kazio Daugėlos (1912–1999) albumas „Vaizdai ir veidai“. K. Daugėlos nuotraukos daugelį metų buvo spausdinamos ir „Draugo“ puslapiuose. Albumo sudarytojas Antanas Skaigiris ne tik padovanojo šią knygą, bet ir pakvietė į fotografo retrospektyvinę parodą.

Ji vyko Ligoninės gatvėje įsikūrusioje jaukioje „Kunstkameros“ galerijoje, kuriai vadovauja dailėtyrininkė Simona Makselienė. Esu praleidęs ten ne vieną malonią valandą. Ir šįsyk per parodos atidarymą buvo proga ne tik pasidžiaugti fotografo kūrybiniu palikimu, bet pabendrauti su senais bičiuliais. Iš Kauno atvyko Išeivijos instituto darbuotoja, VDU universiteto prof. literatūrologė Dalia Kuizienienė. Atrodo, lyg vakar bendravome Čikagoje, o šiandien štai susitinkame Vilniuje. Vėl buvo proga pabendrauti su jaunąja kolege, senosios baldininkystės Lietuvoje tyrinėtoja Aiste Dičkalnyte, taip pat atvažiavusia iš Kauno. Smagu, kad keliai vėl suėjo su sena pažįstama dailėtyrininke Nijole Tumėnienė.

Ir parodoje, ir albume atsispindi K. Daugėlos daugiau nei pusės šimto metų trukmės kūrybinis kelias, kuris iš tiesų buvo ypatingas. Jis – tarsi tiltas, sujungęs pirmąjį Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį su dabartiniu. Prasidėjęs Lietuvos peizažine bei dokumentine fotografija iki Antrojo pasaulinio karo, tęsėsis Vokietijos Perkeltųjų asmenų stovyklose kuriamą reportažinę fotografiją, ir baigėsis JAV kuriamą meninę fotografiją. Knygoje reprodukuojama beveik 300 meninių bei archyvinų nuotraukų, sudarytojas A. Skaigiris pateikia išsamią biografiją ir parodų sąrašą, o menotyrininkė dr. Margarita Matulytė aptaria ir įvertina K. Daugėlos kūrybinį palikimą. (Knygą galima įsigyti per leidėją – Vilniaus aukciono – svetainę: <https://www.menorinka.lt/page/books>).

Be bilieto – nevažiuosi!

Niekada negaliu ramiai praeiti Pilies gatvę pro pastatą, pažymėtą nr. 40 – jis kelia nostalgiskus prisiminimus. Ilgus dešimtmečius čia gyveno knyginkė, visuomenininkė, kultūros veikėja, pirmoji Birutė Miko Petrausko (1906 m.) operoje tuo pačiu pavadinimu Marija Piaseckaitė Šlapelienė (1880–1977). Su mūsų sostinės legenda turėjau garbės susipažinti jos gyvenimo saulėlydyje, 1976 m. sausio 2 d. Tai buvo pati pirmoji mano kelionė į Lietuvą. Šis jaudinantis ir neužmirštamas susitikimas įvyko jos dukros, buvusios čikagietės Gražutės Sirutienės, lankiusios savo

Taip dabar atrodo pastatas, kuriame kadaise veikė Drošerio viešbutis ir restoranas. Rugilės Bružaitės nuotr.

motiną dėka. Po metų, atvykęs į lietuvių kalbos kursus Vilniaus universitete, M. Šlapelienės jau neberadau – ji buvo apleidusi Gyvenimo Sceną. Liko tik pageltusios nuotraukos, aibės senų trupancijų knygų, šimtmečio senumo rakandai, nuostabi aura bute... Ir besišypsanti, nors jau beveik nieko nematanti jos ilgametė slaugė Apolonija. Kasdien per skvėrelį atbėgdavau su ja pabendrauti, paguosti, o tuo pačiu pailsėti nuo Senamiesčio dulkių. Apolonija pavaišindavo savo gamintais virtiniais, kurių skonį atsimenu iki šiol... Net kai ši gatvė vadinosi Gorkio, ant pastato kabėjo memorialinė lenta, o 1991 m. čia įkurtas Marijos ir jos vyro – kalbininko, gydytojo Jurgo – Šlapelių namas-muziejus.

Šįkart užsukti į muziejų paskatino istorinės Lietuvos fotografijos tyrinėtojas ir diplomatas Dainius

Su Vilniaus susisiekimo parodos kuratoriumi Ričardu Žičkumi.

Junevičius. Ten tuo metu veikė paroda, kurios kuratorius Ričardas Žičkus, anot D. Junevičiaus, – didelis senojo Vilniaus žinovas.

Peržengiau gerai pažįstamą slenkstį (tarybiniais metais čia, pirmame aukšte, buvo moterų kirpykla) ir atsідūriau jaukioje muziejaus ekspozicijos salėje. Tiesa, nei Ričardo, nei muziejaus vedėjos, mielos Jolantos Paškevičienės, tąsyk neradau. Bet buvo proga atidžiai pasižiūrėti parodą. Tarsi magnetas dėmesį patraukė istorinė nuotrauka, kurioje matyti autobusas, stovintis priešais „Italijos“ viešbučio restoraną Didžiojoje gatvėje (dabar šiame name įsikūręs prabangus penkių žvaigždučių „Astorijos“ viešbutis). Paroda, skirta susisiekimo priemonėms prieškario Vilniuje, buvo pavadinta „1937–1939 m. Vilnius šveicarų inžinieriaus Alfredo Riemanno akimis“.

Kas tas Herr Riemann? Istorija įdomi. Į Vilnių vadovauti viešojo susisiekimo įmonės „Tommak“ autobusų garažui jaunas mechanikas buvo atsiųstas iš mažo Šveicarijos miestelio Arbono. 1937–1939 m. jis Vilniuje gyveno ir dirbo, o supančią nepažįstamą aplinką dokumentavo fotografijose ir rankraščiuose.

Antrą kartą į Šlapelių muziejų užėjau su Laikinios sostinės kavinių paveldo tyrinėtoja Rugile Bružaite – tuomet susipažinome ir su Ričardu, kuris mus „pravežė“ per anuometinio Vilniaus kuluarus, atskleisdamas daug įdomių ir pikantiškų istorijų. Ričardas, beje, ir atrado šį iki šiol nežinomą lobį, paslėptą toli nuo Vilniaus, Alpių šalyje.

Didžiausia staigmena laukė muziejaus rūsyje. Tai – rogės, kurias parodos koordinatorius įvardijo kaip svarbiausią eksponatą. „Rogės rastos 2016 metų pavasarį Pilaitės rajone prie Salotės ežero, Raišių kaime, – pasakojo Ričardas. – Griaunant ant ežero kranto stovėjusią seną daržinę, kampe po nereikalingų senų daiktų krūva darbininkai rado roges. Gandas apie radinį greitai pasklido po aplinkinius namus. Viename iš namų gyvena mano pažįstamas, senovinės technikos mėgėjas Olegas. Jis apžiūrėjo roges ir pranešė apie jas senovinių automobilių ir motociklų restauratoriui Aleksandrui Obymachai. Šis roges įsigijo ir jas saugo iki šiol.“

Ričardo manymu, šios rogės yra pagamintos XX a. pradžioje, o paskutinį kartą panaudotos dar prieš karą. „Ant rogių galinės dalies yra išlikęs numeris '140' ir trikampis registracijos ženklas – 'Zarząd Miejski w Wilnie 1939' (Vilniaus miesto valdyba 1939). Tai liudija, kad pagal tiesioginę paskirtį rogės buvo paskutinį kartą naudotos 1939 metais“, – pasakojo mūsų gidas.

Jis aiškino, kad šios rogės skyrėsi nuo miestelėnų ar priemiesčių gyventojų naudotų rogių. „Visi miesto vežikai turėjo vienodas roges, kaip ir puskarietes, nes jų tipas nuo carinių laikų buvo miesto valdžios reglamentuojamas įstatymais. Rogės vežikams tarnaudavo labai ilgai, nes buvo naudojamos vos kelis mėnesius per metus“, – sakė Ričardas.

Atsisveikinant parodos kuratorius įteikė man jo parengtą gausiai iliustruotą knygą „Viešasis Vilniaus transportas iki 1941 metų: Vežikai, konkė, piegutka, siaurukas, autobusai, taksi“. Leidinyje labai daug įdomios informacijos ir vertingų istorinių nuotraukų – tikras meilės darbas. Beje, specialiai šiai parodai buvo išleistas ir atvirukų komplektas.

Cirkas su dvikojais artistais (3)

Tipiškas saloninio iliuzionisto pasirodymo paveikslas. fokusniku.ru iliustr.

Žurnalistas Alvidas Jancevičius, domėjęsis XIX a. ir XX a. pradžios vilniečių laisvalaikiu, sako, kad dėl savo dėkingos strateginės padėties to meto Vilnius matė garsiausias pasaulio cirko trupes, didžiausius to laiko artistus.

Dar 1800 m. ovacijų Vilniuje sulaukė garsiojo XVIII a. iliuzionisto, italų mago, įvairių automatų bei triukų išradėjo Josepho Pinetti gastrolės. Prieš tapdamas iliuzionistu jis profesoriavo Romoje ir netgi per paskaitas studentams demonstravo triukus. Savo reklamoje jis skelbė: „Profesorius ir fizikos demonstruotojas, daugelio akademijų narys, Prūsijos karaliaus rūmų artistas, rekomenduotas daugelio Europos karalių ir suverenių kunigaikščių, Švento Pilypo

žiūrovui. Kregždutė čia pat nugaišdavo. Pinetti paprašydavo kitos žiūrovės papūsti į paukštelį. Kregždutė atsigaudavo ir nuskrisdavo... Šio triuko paslaptis paprasta – prieš atiduodamas paukštelį žiūrovui, Pinetti užspausdavo miego arteriją. Kregždutė trumpam prarasdavo sąmonę ir atrodydavo kaip negyva. Po kelių akimirkų ji vėl atsigaudavo. Pinetti meną savo poemos „Ponas Tadas“ dvyliktojoje knygoje aprašė Adomas Mickevičius. Artistas didžiai sujudino Vilniaus publiką ir vėliau kitiems iliuzionistams buvo labai sunku su juo konkuruoti.

Po kelerių metų vilniečiai pamatė pirmąjį profesionalų iliuzionistą (ne fokusininką) – „mistikos, fantasmagorijos specialistą“ belgą Etienne Gaspard Robertson su jo „Nematomąja mergina“, stebuklingu žibintu „fan-

1876 m. Vilniaus miesto teatre savo pirmąjį „nepaprastai stebuklingą“ pasirodymą surengė garsus fizikas ir spiritistas, Vienos menų akademijos narys Leonas Pevzneris, Vilniuje palikęs ryškų pėdsaką ir lankęsis čia daug kartų. Vienas laikraštis reklamos skirsnyje informavo, jog Varšuvoje artistas privertęs gerokai pasijaudinti drabužių parduotuvės savininkus, nes besimatuojant fraką netikėtai ant žemės nukritusi jo ranka...

Vilniaus gyventojai turėjo galimybę susipažinti su tikrai unikaliomis asmenybėmis, vienas kurių buvo Nikolajus Arago, pramintas žmogumi su aritmometru galvoje. Tikroji šio originalaus artisto pavardė buvo Romanas Levitinas. Unikalūs berniuko gebėjimai atsiskleidė jau ankstyvoje vaikystėje, bet mokytis jis neturėjo galimybės – įstojęs į Sorbonos universiteto matematikos fakultetą turėjo mesti dėl lėšų stygiaus. Vienas dėstytojas patarė jam pamėginti jėgas estradoje. Arago su didžiuliu pasisekimu gastroliaavo daugelyje pasaulio šalių. Per keletą sekundžių jis keldavo antroju ir trečiuoju laipsniais devyniaženklus skaičius, traukė įvairiausių laipsnių šaknis, žiūrovų pageidavimu vardijo garsiausių pasaulio žmonių gimimo bei istorinių įvykių datas. Tai reikalavo įtempto smegenų darbo – po vieno pasirodymo Arago nualpo. Vilniaus Botanikos sodo koncertų salėje jis koncertavo 1913 m.

O 1914 m. „Bronislavos“ kine vyko aštuonmečio matematiko Volodios Zubrickio gastrolės. Cirko artistų sūnus nuo vaikystės su tėvu rodė akrobatikos numerį, o septynerių ėmė demonstruoti solinį numerį „Atminties stebuklai“. Berniuką reklamuodavo kaip vunderkindą, jis atlikinėdavo sudėtingiausius aritmetikos pratimus, publikos prašymu mintinai cituodavo bet kurią Rusijos istorijos vadovėlio pasitraipą. Vėliau cirka metė ir tapo jūriniu, nes, kaip prisipažino vėliau, ne kentė cirko.

Ypatingą pėdsaką Vilniaus kultūriniam gyvenime paliko Rudolfas Bekeris (Rudolf Becker), aukštąjį išsilavinimą įgijęs Vokietijoje ir ten pat žengęs pirmuosius profesionalaus artisto žingsnius. Po gastrolių Europoje į Rusiją, kur dirbo per 30 m., atvyko kaip aukščiausios klasės tarptautinis didmeistris. Aplankė 720 miestų, kur parodė apie šešis tūkstančius vaidinimų. Ir štai 1876 m. jis Vilniuje su savo programa: „Bekerio sušaudymas arba nemirtingos kulkos“, „Aukščiausiojo magnetizmo veikimas arba dviejų publikos atstovų įmagnetinimas“, „Paryžiaus balandžių paštas“... Po ketverių metų, vos tik gatvėse pasirodė pirmojo jo pasirodymo afišos, visos teatro ložės buvo išpirtos. Artistas su publika bendravo rusų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Žiūrovus stebino triukai „Stebuklinga spinta“ arba „Penkių asmenų atsiradimas visiškai tuščioje spintoje“, panelės Ocianos „Miegas ir atsibudimas“ (sognambulizmo efektas) ir p. Becker transformacija (šešių kostiumų pasikeitimas publikos aki vaizdoje). Antroji ir trečioji programos dalys buvo skirtos išimtinai spiritizmui bei magnetizmui. Gastrolių pabaigoje pirmąjį kartą Becker asistentė pakilo į orą balionu. Kiekviename pasirodyme Becker keisdavo savo programą. Artistas atskleidinėjo ir spiritistų paslaptis. Laikraščiai pažymėjo, kad į pono Becker pasirodymus „Arkadijoje“ – nuošaliame kafešantaninio „meno“ mėgėjų kampelyje – susirenka daugybė žiūrovų, taip pat ir inteligentijos. „Ponas Bekeris iš tiesų puikus savo amato meistras. Daiktų ir gyvūnų

dingimas ir atsiradimas ant mažyčių apvalių stalių avanscenoje, keliolikos gyvūnų atsiradimas vandens pripildytame puode, hipnozė ir t.t.”

Ypatingo populiarumo Vilniuje sulaukė Germanų dinastijos atstovas Karlas. Dinastijos pradininkas Samuilas Germanas buvo turkų sultono rūmų Konstantinopolyje iliuzionistas. Šiuo amatu užsiiminėjo daugiau nei penkiolika šios šeimos atstovų, bet ypatingais talentais išsiskyrė Karlas, Aleksandras ir Adelaida. Karlas (tikroji pavardė Charles Mattmueller) buvo vyriausias iš šešiolikos sūnų. Jis palaipsniui atsisakė bet kokio sceninio rekvizito ir atsidavė manipulacijai, triukus grįsdamas rankų miklumu. Jo garsiajame triuke „Šilkinė gyvatė“ iš žiūrovų pasiskolintas šalikėlis virsdavo skutais, po to – ilga juosta, kuri tapdavo citrina; artistas perpjaudavo ją ir viduje rasdavo sveikutėlį šalikėlį. Apsimesdamas, jog nori jį pakvėpinti, tarsi netyčia uždegdavo nuo žvakės. Sudugusio šalikėlio pelenai buvo suvyniojami į popierių, kurį perplėšęs magas ištraukdavo vis tą patį šalikėlį. Recenzentas atkreipė dėmesį į tai, jog K. Germanas labai išsilavinęs, kalba dvylika kalbų.

Joseph Pinetti. alchetron.com iliustr.

Vilniaus publiką linksmينو magijos profesorius iš Skandinavijos K. Petersen su dukromis, iliuzionistė E. Visčenia iš Vienos, 17-metis minčių spėjikas Adolfo Rode, hipnotizuotoja Ana Rode, Indijos fakyrai rodė momentinį mango medelio išaugimą iš sėklos, stebuklus demonstravo pasaulyje garsi kiniečių grupė, japonas Kijangho, amerikiečiai Zenonas ir Luiza Siemens.

1893 m. „Vilenskij vestnik“ rašė: „Prestidžiatorių meno dėka išradin-gumas ir miklumas daro tikrus stebuklus. Ankstesnieji ‘magai ir burtininkai’ prarado savo ‘stebuklingą poveikį’ publikai – ji jau visko matė ir perprato šių stebuklų paslaptis. Senosios liaupsės dingo, prestidžiatoriai sutinkami šaltai, apatiškai. Išimtį sudaro gal tik p. Lenz, surengęs savo pasirodymą Miesto teatre. Ponas Lenz vis dar geba priversti publiką stebėtis jo bandymų originalumu bei žavėtis jų atlikimu. Visą jis atlieka ypatingai paprastai – be jokios paslaptingo skraistės, kuria dengia savo bandymus kiti prestidžiatoriai, ir kartu lengvai ir gudriai”. (Robert-Ismael Lenz gimė 1833 m. Wiesbadene, Vokietijoje, mirė 1903 m. Kislovodske, Rusija. Jo tėvas buvo garsusis mokslininkas fizikas Emil Lenz, elektromagnetinės indukcijos dėsnio atradėjas.)

Bortolomeo Bosco. somewhere.it iliustr.

ordino kavalierius, inžinierius, geografas ir jo šviesybės kunigaikščio Limburg-Golšteinskio finansinis patarėjas ir t.t.” Puikūs artistiniai duomenys ir išradingumas jam padėjo patekti į Europos monarchų rūmus. Prūsijos karalius Friedrich II suteikė jam dvaro fiziko titulą ir dovaną prabangų Berlyno teatro pastatą. Tai pirmasis istorijoje atvejis, kai iliuzija įgijo visateisio meno statusą greta operos, baletų ir dramos. Tai nebuvo balaganų triukai, o saloniniai numeriai skambant klavesino, fleitos ir mandolinos muzikai. Apsirengęs jis būdavo aksomine liemene su žabo bei peruku. Manipuliavo gerai pažįstamais tituluotai publikai daiktais – žiedais, dėžutėmis. Iš po skarelių išskrisdavo balandžiai ir kanarėlės, buvo rodomas mechaninis fazanas, švilpavęs įvairias melodijas, mechaninis „turkas“, vykdamas artisto nurodymus. Įdomus buvo jo triukas su kregždute. Artistas išimdavo iš narvelio paukštį ir duodavo jį palaikyti

taskopu”, su mirusiųjų šešėliais, dūmų ir garsiniais efektais. Gyvenime jis buvo pakeitęs daug profesijų – šventiko, dailininko, universiteto fizikos dėstytojo ir pagaliau tapęs iliuzionistu.

Po 1850 m. Europą apėmė spiritizmo epidemija, ir dauguma to laiko iliuzionistų užčiuopė aukso gyslą. Visuotinio susidomėjimo anapasauliniais reiškiniais laikais triukų atlikėjai prisistatydavo vos ne antžmogiais, mediumais. Vilnius šia prasme irgi nebuvo išimtis. 1871 m. Miesto teatre (dab. Vilniaus rotušėje) didelį vaidinimą rengėsi parodyti žinomas magijos profesorius, spiritistas ir pilvakalbys Germanas Kaliostro, kurio tikroji pavardė buvo Giuseppe Balsamo. Bet Vilniuje gastroliaavo ne tikrasis Kaliostro, bet apsišaukėlio apsišaukėlis, atsiradęs Rusijoje 1779 m. pradžioje. O tikrąjį magą – Aleksandrą Kaliostro XVIII a. pabaigoje matė Šiaulių bei Kauno gyventojai, kai jis iš Karaliaučiaus vyko į Peterburgą.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Buvę tremtiniai reikalauja nekurstyti nesantaikos

Vilnius (BNS) Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai ir laisvės kovotojai rugpjūčio 3 d. sąskrydyje Ariogaloje priėmė rezoliuciją, kuria reikalauja „liautis kurstyti tautos susipriešinimą“ dėl memorialo Lukiškių aikštėje statybų bei atminimo ženklų.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos nuomone, „didelį visuomenės nepasitenkinimą ir susipriešinimą sukėlė Jono Noreikos bei Kazio Škirpos klausimai“.

Vilniaus miesto mero Remigijaus Šimašiaus sprendimą nuimti Jono Noreikos-Generolo Vėtros atminimo lentą sąjunga vadina „nepagrįstu veiksmu, kuriuo paneigiamas teismo sprendimas, kuriuo J. Noreikos veikla nelaikoma kolaboravimu“.

Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai taip pat kritiškai vertina Vilniaus miesto valdžios sprendimą K. Škirpos alėją pervadinti į Trispalvės.

Praėjusią savaitę nuo Mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos sienos sostinės senamiestyje nuimta anksčiau diskutijų sulaukusi atminimo lenta J. Noreikai-Generolui Vėtrai.

Sostinės meras R. Šimašius teigė, kad tai padaryta įvertinus, jog J. Noreika tvirtino nacių administracijos sprendimus steigti žydų getą ir konfiskuoti jų turtą.

Prieš savaitę sostinės savivaldybės taryba pervadino ir diplomato bei ka-

Ariogaloje vyko tradicinis sąskrydis „Su Lietuva širdy“. Mano Kelmė nuotr.

rininko K. Škirpos vardo alėją dėl jo viešai deklaruotų antisemitinių pažiūrų.

Abu sprendimai sulaukė ir palai-kymo, ir aštrių protestų.

Kritikai ragino atsakyti garbin-go ženklo J. Noreikai įvertinus tai, kad jis, būdamas Šiaulių apskrities viršininku, pasirašė raštus dėl žydų geto steigimo ir žydų turto tvarkymo.

Gynėjai pabrėžė J. Noreikos nuo-pelnus antisovietiniame pogrindyje, akcentuoja, kad vėliau karo metais jis buvo pats išitraukęs į antinacinę veiklą.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro išvadose dėl K. Škirpos įvertinamas svarbus jo indėlis priešinantis sovietų okupaci-niam režimui, tačiau pabrėžiama, jog 1940–1941 metais jo veikloje „būta ir antisemitizmo apraiškų“.

Sukilėlių palaikai bus palaidoti lapkritį

Vilnius (BNS) – Vilniuje, Gedi-mino kalne, rastų 1863–1864 metų su- kilėlių palaikai bus palaidoti Rusų ka- pinėse lapkritį, ceremonijoje laukiama Lenkijos prezidento, atstovų iš Balta- rusijos, Ukrainos, Latvijos.

Tiksli ceremonijos data priklausys nuo to, kaip seksis įrengti palaidoji- mams skirtą koplyčią Rusų kapinėse.

Kvietimas atvykti į Vilnių per Prezidento Gitano Nausėdos vizitą

Viceministras A. Zananavičius lankėsi JAV

Vilnius (URM inf.) – Liepos 29– rugpjūčio 1 dienomis užsienio reikalų viceministras Albinas Zananavičius lankėsi Jungtinėse Amerikos Valsti- jose, kur susitiko su JAV Valstybės ir Energetikos departamentų atstovais, lankėsi Pensilvanijos valstijoje.

Susitikimuose aptarti JAV ir Lie- tuvos dvišaliai santykiai, bendradar- biavimas energetinio saugumo klau- simais, Baltijos regiono energetinės ak- tualijos ir regione vykdomi energetiniai projektai. Taip pat aptartas pasirengi- mas Partnerystės Transatlantinio ener-

Lenkijoje perduotas šios šalies prezi- dentui Andrzej Duda, kviečiama ir Baltarusijos vyriausybinių delegacija.

Gedimino kalne rastus sukilėlių ir jų vadų Zigmanto Sierakausko bei Konstantino Kalinausko palaikus per- laidoti Rusų kapinėse nuspręsta prieš metus. Archeologams Gedimino kalne pavyko atrasti 20 sukilėlių palaikų iš 21. Sukilėlių vardai bus užrašyti lie- tuvių, lenkų ir baltarusių kalbomis.

getikos bendradarbiavimo (angl. Part- nership for Transatlantic Energy Co- operation) Ministrų konferencijai, kurią planuojama surengti Vilniuje šį rudenį.

Susitikime su Pensilvanijos vals- tijos Ekonominės plėtros departa- mento sekretoriumi Dennis M. Davin aptartas rugsėjo 9–10 dienomis pla- nuojamas Pensilvanijos gubernato- riaus Tom Wolf vizitas į Lietuvą, su- tarta stiprinti Lietuvos ir Pensilva- nijos bendradarbiavimą energetikos, gyvybės mokslų ir kibernetinio sau- gumo srityse.

Sausio 13-osios byloje sulaukta apeliacinių skundų

Vilnius (BNS) – Šiuo metu Sausio 13-osios byloje pateikti 58 apeliaciniai skundai.

Vilniaus apygardos teismas šių metų kovą nuosprendį paskelbė 67 as- menims, gyvenantiems Rusijoje, Uk- rainoje, Baltarusijoje. Jiems skirtos bausmės nuo ketverių iki 14 metų, jie pripažinti kaltais dėl karo nusikaltimų ir nusikaltimų žmoniškumui.

Tarp nuteistųjų – buvęs sovietų gy- nybos ministras Dmitrijus Jazovas, jam už akių teismas skyrė dešimties metų laisvės atėmimo bausmę. 14 metų laisvės atėmimo bausme nuteistas ir buvęs sovietų armijos Vilniaus gar- nizono vadas Vladimiras Uschopči- kas, buvusiam KGB karininkui Mi-

chailui Golovatovui skirta 12 metų nelaisvės.

Su nuosprendžiu nesutinka nei prokuratūra, nei advokatai. Prokura- tūra teigė, kad prašoma bausmes su- griežtinti. Taip pat skundžiama dėl ne- patenkinėtų civilinių ieškinių.

Generalinė prokuratūra teigė, kad nuteistiesiems skirtos bausmės buvo per švelnios.

1991 metų sausio 13-osios naktį So- vietų Sąjungos kariniams daliniams šturmuojant Vilniaus televizijos bokštą bei Radijo ir televizijos komiteto pa- statą žuvo 14 žmonių.

Dauguma kaltinamųjų nuteisti už akių, nes Rusija ir Baltarusija atsisa- kė juos išduoti.

JAV taikys naujas sankcijas prieš Rusiją

Washingtonas (ELTA) – Jungti- nės Valstijos paskelbė, kad prieš Rusiją bus taikomos naujos sankcijos dėl 2018 m. įvykdyto dvigubo agento Ser- gejaus Skripal apnuodijimo Jungtinėje Karalystėje.

Rusijos agentai kaltinami pra-ėjusių metų kovą Salisbury mieste ap- nuodiję S. Skripal ir jo dukterį pa- naudodami Sovietų Sąjungoje sukur- tą cheminį ginklą „Novičiok“.

S. ir J. Skripal išgyveno pasikėsi- nimą į jų gyvybes, tačiau vėliau mirė britė moteris, kurios draugas rado panaudotą kvėpalų buteliuką, o jame, pasak tyrėjų, galėjo būti laikomas „Novičiok“.

Washingtonas paskelbė priešinsis tarptautinių finansinių institucijų Rusijai suteikiamoms paskoloms, fi- nansinei ir techninei paramai.

JAV bankams bus nustatyti apri- bojimai finansuojant Rusijos valstybės skolą ir apribos tų prekių ir techno- logijų eksportą į Rusiją, kurios gali

būti panaudotos plėtojant cheminio ir biologinio ginklo programas.

Šios priemonės gali užkirsti Rusijai galimybę gauti milijardus dolerių vyk- dant abipusę komercinę veiklą su JAV.

JAV valstybės departamentas pa- skelbė, kad sankcijos įsigalios po 15 dienų, kai su jomis susipažins Kong- resas, maždaug rugpjūčio 19 d., ir ga- lios mažiausiai metus.

Pasikėsinimas į buvusį šnipą Sa- lisbury buvo pirmasis kartas, kai Eu- ropoje po Antrojo pasaulinio karo pa- naudotas cheminis ginklas. Šis atvejis sukėlė tarptautinę reakciją ir masinį Rusijos diplomatų išsiuntimą iš Vaka- rų. Tačiau Maskva neigė savo atsako- mybę ir pateikė daugybę savo versijų.

Tuo metu Londonas sako, kad pa- sikėsinimas veikiausiai buvo pala- mintas Maskvos, o jį įvykdyti galėjo ru- sai Andrejus Lugovojus ir Dmitrijus Kovtunas. Jie nebuvo teisiami, o A. Lu- govojus buvo išrinktas į Rusijos par- lamentą.

D. Trump ir B. Johnson aptarė aktualius klausimus

Washingtonas (ELTA) – Donald Trump ir naujasis Jungtinės Karalys- tės (JK) premjeras Boris Johnson te- lefonu aptarė prekybos ir naujos kar- tos 5G ryšio technologijų klausimus, skelbia Baltieji rūmai.

Tai buvo jau antras paviestas JAV ir JK lyderių telefoninis pokalbis per savaitę. Dažni pokalbiai rodo D. Trump administracijos palaikymą B. Johnson, bandančiam įgyvendinti itin

daug grėsmių keliantį Jungtinės Ka- ralystės pasitraukimą iš ES.

Praeitą savaitę D. Trump užsimi- nė apie tai, kad deramasi dėl itin reikš- mingo amerikiečių ir britų prekybos susitarimo.

Jungtinės Valstijos įnirtingai ra- gina sąjungininkus neleisti Kinijos „Huawei“ diegti 5G ryšio savo šalyse. Pa- sak amerikiečių, „Huawei“ diegiamas 5G ryšys gali kelti saugumo grėsmių.

NATO kaltina Rusiją dėl INF sutarties žlugimo

Briuselis (ELTA) – NATO apkal- tino Rusiją dėl Šaltojo karo laikų gink- lų kontrolės sutarties – Vidutinio nuo- tolio branduolinių pajėgų sutarties (INF) – žlugimo. NATO teigimu, Mask- vai „tenka visa atsakomybė dėl INF su- tarties žlugimo“.

„Tokia padėtis, kai JAV visapu- siškai laikosi sutarties, o Rusija – ne, negali tęstis. NATO reaguos apgalvo- tai ir atsakingai į dideles rizikas, ku- rias kelia Rusijos 9M729 raketa“, – nu-

rodė NATO.

Vasario pradžioje JAV paskelbė vienašališkai pasitraukiančios iš INF sutarties, nes mano, kad Rusija ją pa- žeidinėja. Netrukus tą patį padarė ir Rusija. Dėl to rugpjūčio 3 d. sutartis ofi- cialiai nustojo galioti.

INF sutartis, pasirašyta 1987 m. draudžia gaminti ir turėti iš sausumos paleidžiamas branduolinį ginklą nešti galinčias sparnuotąsias raketas, kurių veikimo nuotolis – nuo 500 iki 5 500 km.

Ragina Rusiją paleisti sulaikytus protestuotojus

Berlynas (BNS) – Vokietija ragi- na Rusiją paleisti protestuotojus, su- laikytus per Maskvoje įvykusį pro- testą prieš tarnybų atsisakymą įre- gistruoti dešimtis opozicijos kandi- datų miesto tarybos rinkimams.

Rusijos vidaus reikalų ministeri- ja sakė, kad policija rugpjūčio 3 d. per nesankcionuotą protestą sulaikė 600 žmonių. Per ankstesnę demonst- raciją, kuri vyko prieš savaitę, buvo

areštuota beveik 1,4 tūkst. žmonių.

Pasak Vokietijos užsienio reika- lų ministerijos, Rusija pažeidžia tarp- tautinius išipareigojimus remti tai- kius susirinkimus ir žodžio laisvę. Pranešime sakoma, jog Vokietija „ti- kisi greito visų taikių protestuotojų paleidimo“ ir nepriklausomų politi- kų įtraukimo į rugsėjo 8-ąją įvyk- siančių Maskvos rinkimų kandidatų sąrašą.

Louvro muziejus reguliuos lankytojų srautus

Paryžius (BNS) – Garsu- sis Paryžiaus Louvro muzie- jus, šią vasarą sulaukęs lan- kytojų atplūdžio, paragino savo svečius iš anksto rezervuoti vizitą internetu ir pridūrė, kad dar šiemet tokia tvarka taps privaloma.

„Iki šiol rezervacijos sis- tema nebuvo privaloma, [ta- čiau] įvesime privalomą rez- ervacijos sistemą, kaip jau padarė daugybė muziejų, ir iki šių metų pabaigos visi lan- kytojai privalės rezervuoti [savo vizitą]“, – teigiama pra- nešime.

Dėl Paryžiuje tyrančių karščių lankytojai užplūdo mu- ziejų. Facebook nuotr.

WWW.DRAUGAS.ORG

www.facebook.com/draugolaikrastis

PAS MUS IR APLINK MUS

■ Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) rugpjūčio 11 d. 10 val. r. švėsime 19-tąjį eilinį metų sekmadienį. Šv. Mišias atnašaus kunigas Gediminas Keršys. Primename, kad ketvirtadieniais 8:30 val. r. taip pat vyksta lietuviškos šv. Mišios. Kviečiame dalyvauti.

■ Rugpjūčio 30 d., penktadienį, 7 val. v. „Sielos“ galerijoje Pasaulio lietuvių centre – dainuojamosios poezijos koncertas „Pasikalbėjimai“. Kviečia Jonas Baltokas ir JieDu.

■ Rugšėjo 21 d., šeštadienį, 6 val. v. – Pasaulio lietuvių centro puota „Laisvės alėja“. Vietas užsisakyti tel. 708-252-0051 (Rita) arba 708-557-3343 (Lina).

■ Spalio 19 d., šeštadienį, 6 val. v. Pasaulio lietuvių centre, R. Riškus salėje, vyks Maioronio lituanistinės mokyklos 60-mečio pokylis. Kviečiami abiturientai, rėmėjai ir visuomenė. Vietas užsisakyti tel. 630-853-5603 (Monika Dobrovolskytė).

www.draugas.org

Prisiminkime stebuklą

1989 m. rugpjūčio 23 d. įvykusi unikali visuotinė akcija „Baltijos kelias“ sulaukė didelio atgarsio visame pasaulyje. Įvairiuose miestuose – tarp jų ir greta Šv. Kazimiero bažnyčios Los Angeles – rankomis susikibę lietuviai, latviai ir estai solidariai palaikė šį Baltijos šalių laisvės siekį. Todėl šiomet, minėdami 30-ąsias Baltijos kelio metines, kviečiame visus lietuvius kartu su broliais latviais ir estais vėl prisiminti šią laisvės, brolybės ir vienybės dvasią, kartu pažiūrėti šiai sukakčiai skirtą filmą bei susikibus rankomis draugiškai užtraukti:

Bunda jau Baltija, atmosferas Baltija, ārgake Baltimaad!

Renginys vyks Šv. Kazimiero parapijoje rugpjūčio 25 d., sekmadienį, iškart po 11 val. lietuviškų Mišių. Labai lauksime visų!

Ką Jūs veikėte 1989 m. rugpjūčio 23 d.? Galbūt buvote vienas iš akcijos „Baltijos kelias“ dalyvių Lietuvoje, Latvijoje ar Estijoje? O gal užfiksavote neįkainojamą akimirką iš šiai progai skirto renginio Los Angeles? Kviečiame jau dabar siųsti mums savo nuotraukas bei prisiminimus (kons.losandzelas@urm.lt), o mes šioms akimirksom sukursime specialią galeriją, kurią pildysime iki pat rugpjūčio pabaigos.

LR generalinio konsulato Los Angeles inf.

Pasaulio lietuvių centro GEGUŽINĖ

RUGPJŪČIO 25 D.
12:00 val. po pietų

PLC KIEMELYJE

SKANUS LIETUVIŠKAS MAISTAS
GYVA MUZIKA: SVEČIUOSE PAUL STROLIA
MUGĖ IR ŽAIDIMAI VAIKAMS
LOTERIJA IR PUKŪS PINIGINIAI PRIZAI

14911 127TH STREET, LEMONT IL 60439. TELEFONAS PASITEIRAVIMUI 630-257-8787

Paminėkime Baltijos kelio 30-metį

1989-ųjų rugpjūčio 23 dieną daugiau nei 2 milijonai žmonių iš Lietuvos, Latvijos, Estijos sudarė gyvą grandinę, kuri nepertraukiamai tęsėsi 420 mylių (650 km) per visas tris Baltijos šalis, siekiant atkreipti pasaulio dėmesį į jų norą būti laisvomis ir nepriklausomomis.

Šiais metais minėdami 30-ąsias Baltijos kelio metines kviečiame visus dar kartą susikibti rankomis prie Čikagos miesto simbolio – Buckingham fontano ir pažymėti šią sukaktį ne tik su Lietuvos, bet ir su Latvijos bei Estijos bendruomenėmis!

**Baltijos kelio 30-mečio akcija vyks sekmadienį,
rugpjūčio 25 dieną, 2–4 val. p. p.**

Čikagos centre, 301 S Columbus Dr. (prie Buckingham fontano).

Visiems dalyviams bus nemokamai dalijamos specialiai ta proga sukurtos apyrankės.

Pagaminti ir proginiai marškinėliai – juos reikia iš anksto užsisakyti. Kaina 25 dol.
Skambinti tel. 708-302-2121 (Jonas Platakis).

Rengėjų inf.

Į Lietuvą parvežta auksinė Smetonos plunksna

Prezidentas Antanas Smetona

Stop kadras

Į Lietuvą parvežta auksinė prezidento Antano Smetonos plunksna, pirmadienį pranešė šalies nacionalinis muziejus.

Šią plunksną A. Smetona vardadienio proga gavo dovanų 1933 metais iš Ukmergės inteligentų.

Smetonų šeimos relikvija nuo 1987 metų buvo saugoma Amerikos lietuvių kultūros archyve, o šiomet, per Antanines, buvo pargabenta į Lietuvą.

Ketvirtadienį Signatarų namuose žiniasklaidai rengiamas šio suvenyro pristatymas.

A. Smetona Lietuvos prezidento pareigas ėjo 1919–1920 ir 1926–1940 metais. Jis žuvo 1944 metais, kilus gaisrui namuose Jungtinėse Valstijose.

BNS